

Voorzitter

van de Tweede Kamer de heer J. Buikema. De heer Buikema was lid van de Kamer voor de fractie van het CDA van 28 augustus 1979 tot 3 juni 1986. Namens de Kamer heb ik een bericht van deelneming aan de familie gezonden.

Op de tafel van de griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als voor het einde van de vergadering daartegen geen bezwaar is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda van een van de volgende weken:

- het wetsvoorstel Herstel van wetstechnische gebreken in de Wet op het financieel toezicht en een aantal andere wetten (Reparatiewet Wft) (31468);

- het wetsvoorstel Regeling van de vergoedingen voor adviescolleges en commissies (Wet vergoedingen adviescolleges en commissies) (31489).

Voorts stel ik voor, toe te voegen aan de agenda van morgen en als hamerstuk te behandelen:

- de subsidiariteitstoets van het voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 2006/112/EG wat verlaagde BTW-tarieven betreft (COM(2008) 428) (31542);

- de subsidiariteitstoets van het voorstel voor een Verordening van de Raad betreffende het statuut van de Europese besloten vennootschap (COM(2008) 396) (31543);

- de subsidiariteitstoets van het voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toepassing van de rechten van patiënten bij grensoverschrijdende gezondheidszorg (COM(2008) 414) (31545).

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Brinkman.

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Ik heb twee verzoeken. In de eerste plaats wil ik graag een brief. Ik heb daar vorige week al om gevraagd naar aanleiding van de verdwijning van mevrouw Van der Kouwe op Bonaire. Ik maak mij daar buitengewoon veel zorgen over, omdat ik een verbinding zie met het verdwijnen van Nathalee Holloway een aantal jaren geleden op Aruba. Staatssecretaris Bijleveld is zeer content met het onderzoek; ik niet, zeker niet gezien hetgeen vandaag in het AD stond. Ik wil daarom voor volgende week dinsdagmiddag 12.00 uur die brief zien.

De heer **Remkes** (VVD): Ik heb op zichzelf ook wel behoefte aan nadere informatie, maar het lijkt mij toch vruchtbaar om die informatie te vragen op basis van een afgerond onderzoek. Anders, vrees ik, krijgen wij halve informatie. Zo'n brief kan ik bij wijze van spreken nu al schrijven, als ik mij even in de positie van de staatssecretaris verplaats.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik denk dat het beter is dat wij het onderzoek niet voor de voeten lopen en dat wij geïnformeerd worden als het onderzoek is afgerond.

Dit is een ernstige situatie. Het lijkt mij dat de heer Brinkman ook niet wil dat wij mensen voor de voeten gaan lopen.

De heer **Van Bochove** (CDA): Ik sluit mij bij de vorige sprekers aan.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Ik sluit mij aan bij de heer Remkes.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA): Ook wij sluiten ons aan bij de voorgaande sprekers.

De **voorzitter**: Mijnheer Brinkman, ik constateer dat u geen steun heeft voor uw verzoek.

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Ik wil de leden toch even graag in herinnering brengen dat ook staatssecretaris Bijleveld al in het openbaar heeft gereageerd. Ik wil verzekerd zijn van de politionele en juridische bijstand die door Nederland wordt geleverd. Ik wil niet hebben dat wij in een kokervisie worden gevangen, waarbij, zoals nu blijkt, een mogelijke "usual suspect" aangehouden is.

De **voorzitter**: Ik ga niet in discussie over de inhoud.

De heer **Brinkman** (PVV): Misschien kan ik de overige leden nog bewegen tot een andere opstelling.

De **voorzitter**: Ik denk dat zij allemaal gezegd hebben dat zij na ommekomst van het onderzoek...

De heer **Remkes** (VVD): De heer Brinkman maakt het alleen maar erger, want ik heb geen zin om vanuit onze verantwoordelijkheid politieonderzoeken te sturen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Er worden ons woorden in de mond gelegd waar ik echt afstand van neem. Ik vind het ook ernstig wat er gebeurt en ik ben ook niet voor een kokervisie, maar het lijkt mij verstandiger dat wij over het afgeronde onderzoek worden geïnformeerd. Wij moeten hier geen tegenstellingen creëren die er niet zijn.

De **voorzitter**: Dat had ik juist willen zeggen. Het stenogram van dit gedeelte van de vergadering zal worden doorgeleid naar de staatssecretaris, zodat zij kan zien wat hier is besproken is. Zij kan daaruit opmaken dat er een grote interesse is bij de leden van de Kamer om te zijner tijd de uitkomsten van het onderzoek te ontvangen.

Het woord is wederom aan de heer Brinkman.

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Mijn tweede verzoek gaat over het akkoord dat de staatssecretaris heeft gesloten met Aruba over de 110 mln. Hierbij is ook het Plant Hotel betrokken. Ik wil hierover graag een brief van de staatssecretaris ontvangen vóór de behandeling van de begroting.

De heer **Van Bochove** (CDA): Voorzitter. Op zichzelf heb ik niets tegen het vragen om een brief, maar ik wil daarbij de volgende kanttekening plaatsen. Als een bewindspersoon naar de Antillen reist, is het gebruikelijk dat de Kamer per kerende post een uitgebreid verslag

Voorzitter

ontvangt van dit bezoek. In haar verslag zal de staatssecretaris, zeker gezien de kennis die zij heeft over de interesse van de Kamer voor dit specifieke onderwerp, hier ook op terugkomen. Het is overigens ook gebruikelijk dat in de vaste commissie over dit onderwerp en over deze brief wordt gediscussieerd. Ik vraag mij af of de regeling van werkzaamheden nu op de juiste manier wordt gebruikt.

De heer **Remkes** (VVD): Voorzitter. Daarbij komt nog een overweging. Ik was deze berichten al wat eerder tegengekomen. Ik heb ze meegenomen in de vragenronde voor de behandeling van de begroting. Dit betekent dat wij sowieso informatie zullen ontvangen vóór de behandeling van de begroting.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Ik sluit mij bij de vorige sprekers aan. Dat doe ik niet om de heer Brinkman dwars te zitten. Ik wijs hem er echter op dat wij geïnformeerd worden door de staatssecretaris. Ik meen bovendien dat er al een overleg is gepland voor eind deze maand. Dan zullen wij hierover met haar spreken. De heer Brinkman wordt dus op zijn wenken bediend.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Voorzitter. Ook ik sluit mij aan bij de vorige sprekers.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA): Voorzitter. Ook mijn fractie sluit zich aan bij voorgaande sprekers. Laten wij voorkomen dat wij de regeling van werkzaamheden voor allerlei zaken misbruiken. Deze dingen kunnen wij in de vaste commissie behandelen.

De **voorzitter**: U kunt het aan mij overlaten, mevrouw Kuiken, om er zorgvuldig op toe te zien dat de regeling van werkzaamheden niet wordt misbruikt. Het stenogram van dit gedeelte van de vergadering zal worden doorgeleid naar de staatssecretaris, zodat zij weet dat wij het over dit punt hebben gehad. De heer Van Bochove en de heer Remkes zeiden al dat wij een uitgebreid verslag krijgen en een brief. Daar gaan wij van uit. Als de heer Brinkman daarna aanleiding ziet voor een debat, kan hij daarvoor opnieuw een voorstel doen. Aldus besloten. Het woord is aan mevrouw Agema.

Mevrouw **Agema** (PVV): Voorzitter. Met ingang van vandaag verandert minister Klink de handhaving van het rookverbod in de horeca. Mijn fractie is het daarmee niet eens. Deze wijziging komt niet overeen met wat wij in de Kamer hebben afgesproken. Daarom wil ik een spoeddebat aanvragen. Ik doe dit mede namens de VVD-fractie.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dat meent ze niet!

De **voorzitter**: Mevrouw Van Gent, ik had u het woord nog niet gegeven, maar u was al begonnen met praten.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Sorry, voorzitter. Het glipte eruit. Ik bied daarvoor mijn nederige excuses aan. Toevallig heb ik in het debat over het rookverbod in de horeca het woord gevoerd. Toen is afgesproken dat er per 1 oktober pittiger zal worden gehandhaafd. Er is dus niets nieuws onder de zon. Ik vraag mij daarom af waarom er nu een spoeddebat nodig is. Wil mevrouw Agema het rookverbod opheffen?

De **voorzitter**: Nee, mevrouw Van Gent, wij gaan niet debatteren.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik ben wel nieuwsgierig, voorzitter. U toch ook?

De **voorzitter**: Ja, ik ben ontzettend nieuwsgierig, maar ik kan dat goed beheersen.

De heer **Zijlstra** (VVD): Voorzitter. De minister heeft tijdens het vragenuurtje op verzoek van mevrouw Agema een duidelijke uitspraak gedaan. Daarmee handelt hij nu in strijd. Daarom steunt mijn fractie de aanvraag van een spoeddebat over dit onderwerp. Het gaat slechts over een kwestie van beperkte omvang, dus een minuut spreektijd is mijns inziens genoeg. Dat geeft aan hoe wij erin staan.

De **voorzitter**: Ik vind het zo fijn dat u meedenkt.

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Voorzitter. Mijn fractie heeft geen behoefte aan een spoeddebat over dit onderwerp. Spreektijden van een minuut geven aan dat het blijkbaar niet de moeite waard is. De brief die wij hierover hebben gekregen, is volstrekt duidelijk.

De **voorzitter**: Mevrouw Agema, ik stel vast dat u steun hebt voor een spoeddebat. Ik kan echter, gezien de volle agenda, echt niet beloven dat ik een dezer dagen ruimte kan vinden voor dit debat. Ik ga zoeken naar een moment dat geschikt is om een kort spoeddebat te houden over dit onderwerp. Het staat alle leden vrij om daaraan deel te nemen of dat niet te doen. Aldus besloten.

Mevrouw **Agema** (PVV): Voorzitter. De nieuwe manier van handhaven gaat vandaag in, dus enige spoed is geboden.

De **voorzitter**: Ja, daarom heet het een spoeddebat.

Mevrouw **Agema** (PVV): Voorzitter. Het gaat slechts om een debat met spreektijden van een minuut en er zullen niet heel veel sprekers zijn. Wellicht kunnen wij dit in een uur met elkaar regelen. Ik hoop daarom dat u vandaag nog wat ruimte zoekt op de agenda.

De **voorzitter**: Vandaag gaat zeker niet lukken. Dat weet u, mevrouw Agema. Ik heb vaker van doen met mensen die denken dat het kort kan, waarna blijkt dat het toch langer duurt. Ik zal dit zorgvuldig plannen, daarop kunt u rekenen.

Het woord is aan mevrouw Karabulut. Ik zie echter dat zij niet aanwezig is in de zaal. Is er misschien een ander lid van de SP-fractie die het verzoek kan voorlezen? Ik zie dat de heer Irrgang daartoe bereid is. U kunt het, mijnheer Irrgang. Het woord is dus aan de heer Irrgang, namens mevrouw Karabulut.

De heer **Irrgang** (SP): Voorzitter. Ik zou graag een rappel doen voor het beantwoorden van de schriftelijke vragen die gesteld zijn door mevrouw Karabulut aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie over het inburgeringsfiasco in Amsterdam. Deze vragen zijn ingezonden op 4 september.

Voorzitter

De **voorzitter**: Het stenogram van dit gedeelte van de vergadering zal worden doorgeleid naar het kabinet. Het woord is aan de heer De Krom.

De heer **De Krom** (VVD): Voorzitter. Ik verzoek u, het verslag van het AO over de Transportraad van gisteren op de plenaire agenda te plaatsen.

De **voorzitter**: Ik zal dit verslag toevoegen aan de agenda.

De heer **De Krom** (VVD): Ik heb nog wel één aantekening: het VAO moet plaatsvinden vóór de Transportraad.

De **voorzitter**: Die is pas 9 oktober. Wij gaan ons best doen om dat te plannen.

Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de regeling van werkzaamheden.

Aan de orde is de voorzetting van:

- **de algemene financiële beschouwingen naar aanleiding van de Miljoenennota 2009 (31700), en de voorzetting van de behandeling van:**
 - **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaat van de Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2009 (31700-IXA);**
 - **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaten van het ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2009 (31700-IXB);**
 - **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaat van het BTW-compensatiefonds voor het jaar 2009 (31700-G).**

De (algemene) beraadslaging wordt hervat.

□

De heer **Tang** (PvdA): Voorzitter. Het rookverbod, als ik dan toch even mag improviseren, heeft mij geholpen om te stoppen met roken, maar wat kan het rookverbod betekenen voor de schatkist? Als mensen stoppen met roken, betekent dit dat er minder inkomsten uit accijnzen zijn – laten wij het beperkt houden, mijnheer Bos, tot het rookverbod; één ding tegelijk – en dat er misschien minder wordt uitgegeven aan de gezondheidszorg. Dit kan echter ook betekenen dat mensen langer leven en dat er daardoor tekorten ontstaan bij pensioenfondsen. Daar wil ik graag zicht op hebben, want de houdbaarheid van de overheidsfinanciën is zeer nauw verbonden met de levensverwachting van mensen, en dus in dit verband ook met het rookverbod.

De heer **De Nerée tot Babberich** (CDA): Ik vraag mij af of de begroting niet herzien moet worden, nu de heer Tang gestopt is, want hij was een kettingroker!

De heer **Tang** (PvdA): Voorzitter. Het is een serieuze vraag, maar ik ga nu over naar een nog serieuzer onderwerp. Wij zien hoge olieprijsen, omvallende banken, dalende beurskoersen. Dat mag je gerust turbulente tijden noemen. Nederland is als open economie gevoelig voor die turbulentie, gevoelig voor wat er in de wereld gebeurt. Meer dan ooit is op financieel en economisch terrein nu behoefte aan houvast en vooruitgang, want er is onzekerheid over het

financieel-economische systeem, de koopkracht van pensioenen, besparingen en het inkomen, en over de afhankelijkheid van olie, fossiele energie en klimaatverandering. De PvdA is ervan overtuigd dat wij op elk van die drie onzekerheden alleen houvast kunnen bieden door ook vooruitgang te boeken, door systeemverbeteringen en door investeringen. Daar kom ik nog op terug.

Op elke van deze drie punten zal ik tijdens deze algemene financiële beschouwingen ingaan. Vandaag en morgen zullen wij hierover een debat voeren. Wat mijn fractie betreft kunnen wij deze algemene financiële beschouwingen pas als afgerond beschouwen, als er ook duidelijkheid is over de koopkracht voor 2009. Of die duidelijkheid er de komende twee dagen komt, of pas daarna moet blijken in de loop van het debat.

Ik begin met de onzekerheid over het financieel-economische systeem, de financiële crisis. Misschien lijkt het wel zo, maar Amerika is niet het eerste land dat wordt getroffen door een financiële crisis. Integendeel, vele landen gingen Amerika voor. Ik noem Mexico, in 1994, Indonesië en Thailand in 1997, Rusland in 1998, Argentinië in 2001. Dat was ver van ons bed, in landen waar de regimes zelf misschien ook niet zo stabiel waren. Dus konden wij dat ver van ons bed houden. Dus kon de Washington-consensus over privatisering en deregulering, het bekende recept, overeind blijven. Dus kon de onvrede van Joe Stiglitz worden afgedaan als gezeur van een excentriek en wat wereldvreemd wetenschapper. Hij heeft met zijn onvrede en zijn boek daarover in zekere zin toch wel gelijk gekregen. De feiten zijn namelijk confronterend. Nu is het de beurt aan Amerika, het land van Wall Street, de bakermat van het financieel kapitalisme. Juist in dat land is vertrouwd op vrije financiële markten, op de jacht naar winst, om via financiële innovaties de welvaart op een hoger peil te brengen. Waarschijnlijk heeft dit welvaart gebracht, maar zie wat dit ook heeft gebracht: talloze Amerikaanse huishoudens kunnen hun hypotheekschulden niet of nauwelijks meer voldoen. De zakenbanken zijn stuk voor stuk verdwenen. De hypotheekbanken zijn niet langer in private, maar in publieke handen. Het heeft dus ook problemen en onzekerheid gebracht. Zelfs in de Verenigde Staten zijn publieke garanties nu nodig voor private instellingen. Zonder deze garanties en zonder deze ingrepen door de centrale bank en de schatkistbewaarder zouden meer financiële instellingen, wellicht zelfs het hele systeem, een voortijdig einde hebben bereikt.

Het plan van Paulson leidt in Amerika tot bittere reacties. Terwijl de topbestuurders in goede tijden miljoenen hebben opgestreken, kunnen belastingbetalers in slechte tijden de rekening betalen. In de VS moet de gewone man dokken, moet Main Street betalen voor Wall Street. Dit is het moreel failliet van het Amerikaanse financiële kapitalisme. De PvdA wil onder geen beding dat in ons land de Dappermarkt moet betalen voor de bestuurders op de Zuidas of voor de handelaren op het Damrak. Geen geld van hardwerkende Nederlanders voor goudgerand beloonde topbestuurders.

Uit de gebeurtenissen zijn duidelijke lessen te trekken over de inrichting van de financiële markten en het toezicht daarop. Vanzelfsprekend is de situatie in Amerika anders dan in Europa. Terwijl de ideologie in de Verenigde Staten vormen van regulering in de weg heeft gestaan, heeft Europa geen blind vertrouwen in de